

Preoblikovanje energetskega zemljevida

*Večino energetike v roke HSE in Petrola? – Asimetrična obravnava stebrov, nemočne nove male družbe
Agencija za upravljanje kapitalskih naložb pobrala dobiček vsem razen investitorjem v TEŠ 6 in HSE*

LJUBLJANA – Letošnje operacije več igralcev na energetskega področju kažejo na novo popolno spremembo razmerij. Država, natančneje Agencija za upravljanje kapitalskih naložb (AUKN), ki ne sledi zelo natančno sektorski politiki, dobička ni pobrala le investitorjem v šesti blok Termoelektrarne Šoštanj (TEŠ 6) oziroma Holdingu Slovenske elektrarne (HSE). Ta pa se že pogovarja za lastniški vstop v tržne dele elektrodistribucij.

V sektorski politiki za energetiko je predvidena tudi politika države pri dividendah družb, pri čemer je za HSE zapisano, da mu država ne jemlje dobička, saj je v velikem investicijskem ciklu. AUKN mu je dejansko pustila 80 milijonov evrov. Za Elektro Ljubljana je zaradi težkega položaja predvideno enako, vendar AUKN tega ni upoštevala in je vzela večji del dobička, enako kot drugim štirim elektrodistribucijam. Sporna je tudi odločitev AUKN, da morata Eles in Gen Energija, poleg Pošte Slovenije, dokapitalizirati NKBM, skupaj s 30 milijoni evrov.

Zdaj HSE z družbami za nakup in prodajo elektrike, ki so se izločile iz elektrodistribucij, podpisuje pisma o nameri za vstop v lastništvo. Na direktoratu za energijo to razumejo kot nekaj najbolj naravnega. Vertikalna organiziranost proizvodnje in prodaje se bo zgodila prej ali slej, bolje pa je, da tržne družbe elektrodistribucij prevzame domača družba kot tuji. Pri tem je z drugih strani slišati, da je podobna pisma želel podpisati tudi Petrol, vendar so ga v elektrodistribucijah zavrnili. Največji, Elektro Ljubljana, pa noče z nikomer nič podpisati, čeprav so pritiski menda huji.

Direktor Gen I **Robert Golob** meni, da je interes elektrodistribucij, da se absolutno nič ne spremeni. V to strategijo sodi tudi povezovanje s HSE, ki je njihov največji dobavitelj elektrike. »Prej so imeli pogodbe s HSE, zdaj imajo pisma o nameri,« pravi Golob, ki je prepričan, da HSE v nove družbe ne bo vložil niti evra. »Zakaj bi plačeval nekaj, kar že ima?« se sprašuje Golob.

Jamstva za kupovanje elektrike?

Postavlja se namreč vprašanje, kako bodo tržne družbe brez premoženja sploh lahko trgovale z elektriko in s čim bodo jamčile za plačilo dobaviteljem. Elektrodistribucije namreč na leto za elektriko plačajo od 150 do 300 milijonov evrov. »Pisma o nameri so verjetno podpisana ravno zato, da se izognejo tveganjem oziroma da bodo lahko poslovali brez bančnih garancij ali celo predplačil,« pravi Golob.

V Elektru Ljubljana so povedali, da se da dobiti jamstva od velikih

.....
Elektro Ljubljana je do vratu zadolžen, saj ga je država kot lastnica štiri leta pustila najemati posojila. Zdaj lahko država dobi novo prošnjo za najem posojila – za to, da bo Elektro Ljubljana državi izplačal večino od 606.984 evrov dividend.

.....
Izplačilo **malih delničarjev** v elektrodistribucijah, med katerimi so tudi Matjaž Gantar (KD Kapital), Igor Lah (Ampelius Holding), Bogdan Pušnik (Vipa Holding) in Bojan Petan (DZS), je predvideno do leta 2020. Vlada ni naredila še nič v tej smeri, ker zdaj pač ni denarja.

.....
porabnikov, od drobnih pa ne, zato »brez trga na debelo ni trga na drobno«. Sicer so tveganja na obeh straneh, pri dobavitelju in pri kupcu, kar se v pogodbah deloma izravna. Če ima trgovec z elektriko zgolj enega dobavitelja, pa je normalno, da ga ta prevzame. Lahko pa to, zaradi višjih stroškov zavarovanj tveganj, pomeni tudi dražjo elektriko.

Monopol

.....
»Država ni vzela tam, kjer se gradi Šoštanj,« pravi **Martin Novšak**, direktor Gen Energije. Golob dodaja, da vlada izrazita asimetrija. »Vse vodi v to, da bomo imeli v državi samo eno investicijsko politiko. Očiten je namen prečrpati ves denar iz Gen Energije, da ta ne bi bila sposobna investirati v nič več,« pravi Golob. V to strategijo vključuje tudi zahteve za povečanje prispev-

ka za razgradnjo Jedske elektrarne Krško. »Nihče ne nasprotuje dvigu prispevka na pet evrov, nenormalne številke pa so lahko samo naganje,« opozarja Golob.

Na AUKN očitke, da gre pri vsem skupaj za to, da bi na koncu imeli v Sloveniji poleg več infrastrukturnih le še dve pravi energetske podjetji, HSE (proizvodnja in prodaja elektrike) in Petrol (prodaja nafte, plina in elektrike), zanikajo. »V svoji strategiji smo opredelili kazalce, po katerih spremljamo uspešnost poslovanja podjetij in tudi pričakovanja glede dividendnega donosa posameznega podjetja v posameznem letu. Glede na tekoče finančne obveznosti HSE iz tekočih in že izvedenih investicij izključno v energetske objekte smo presodili, da se predvidena dividenda ne iz-

.....
Elektro Celje je moral za dividende nameniti 2,5 milijona evrov, Elektro Gorenjska 1,3 milijona, Elektro Maribor 1,2 milijona, Elektro Primorska milijon, Elektro Ljubljana pa 606.984 evrov.

.....
plača in jo podjetje uporabi v namene investiranja v proizvodnjo električne energije,« pravijo na AUKN. Eles se ne sme povezovati s trgovci z električno energijo, bilanca skupine Gen Energija pa kaže na dobro finančno kondicijo podjetja, na katero naložba v deleže NKBM ni vplivala. Na AUKN poudarjajo, da tudi pri preoblikovanju distribucijskih podjetij upoštevajo navodila vlade. Kot pravijo, »višina izplačanih dividend v materi ne vpliva na stabilnost poslovanja hčerinskega podjetja, od novih družb za trgovanje z elektriko pa se pričakuje ustvarjanje dobička«.

BORUT TAVČAR

GRADBIŠČE ŠESTEGA BLOKA TERMoeLEKTRARNE ŠOŠTANJ FOTO ALEŠ ČERNIVEC/DOKUMENTACIJA DELA